

Szerkesztői és
kiadói iroda,

hová a lapot illető köz-
lemények, előfizetési
pénzek, reklamatiók
stb. küldendők:

Magtár-utcza, Wla-
sits-féle ház.

RÖPKÉIVÉK

AZ IRODALOM ÉS MŰVÉSZET KÖRÉBŐL.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Szerkesztik és kiadják: KOMJÁTI JENŐ és LUBY SÁNDOR.

Előfizetési ára

(szétküldéssel):

egész évre . . . 4 frt.

fél évre . . . 2 frt.

negyedévre . . 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Munkatársaink.

Abafi Lajos, Adrienne, Aigner Ferencz,
Bakó István, Csalomjai, Dengi János,
Ebeczky Emil, Fortunio, Földváry István,
Gáspár Imre, Hajgató Sándor, Horváth
Dánó, Spolyi Sándor, Jakab Ödön, Ko-
roda Pál, Kürthy Emil, dr. Luby Gyula,
Majthényi Flóra, Markbreiter Lajos, Meny-
nyei Ferencz (newyorki levelező), Moller Ede,
Pataky Árpád, Páoz Mihály, Rádl Ödön,
Reviczky Gyula, Rudnyánszky Gyula, dr.
Szemák István, ifj. Szinnjey József,
Thalácsy Lajos, gróf Vay Sarolta.

Tartalom: Utban (költemény) Tóth Ede. —
Vándorló szerelem (elbeszélés) Aigner Ferencz. —
Az „Ideális percek”-ből (költemény) Reviczky
Gyula. — Az ambicióról. Reviczky Gyula. —
Különfélék. — Szerkesztői üzenetek.

Tárca: Kisvárosi fotografiák. III. Bolygó
hollandi. — Modern idyll. Dengi János.

Utban.*)

Utban vagyok; de merre térek?
Tanácsot senkitől nem kérek, —
Óklatva vagyok már!
Virágos völgy, panaszos csalogány,
Pásztor-otthon, nyugodalmag magány,
Tudom, reám nem vár.

Ha volnék még, mint voltam egykor,
Midőn kiléptem az ifju kor
Abrándos álmival;
S kerestem a regényest, nagyszerűt,
Sötét föllegben is láttam derűt,
Mit a szív úgy sugal

Ha volna még bizalmam, hitem
S nem látná oly ridegnek szemem
E nyűgös életet!
Ha e kobel nem volna sivatag,
S a fájdalom nem ragna hallgatag
Minden őrző eret

Ha volna lánykám, ki reám vár,
És látva ongom, hő koblet tár:
Nyujtva vigaszt, hitet,
S feledve a rossz világ folyását,
Érezném hő szíve dobbanását,
És sügná, hogy szeret! . . .

Ha volna egy hely, — oh, ha volna!
S a lélek magában így szólna:
Eredj, eredj oda!
Ott hű nő, és szép kedves gyermek van,
A mit tőled irigyelnék sokan,
Ne hagyd el azt soha!

Oh akkor, — akkor megiffjodva,
Beforrna a szív sötét odva,
S találnék még utat . . .
De így, bár merre visznek lépteim,
Minden lépéssel fogynak éveim,
S jövőm csak kint mutat!

Tóth Ede.

*) Mutatvány Tóth Ede összes műveiből, me-
lyekre még folyvást lehet előfizetni Aigner Lajos-
nál Budapesten. Ára a 3 kötetnek arczképpel 4 frt.,
diszkötésben 6 frt.

Vándorló szerelem.

— Elbeszélés. —

Irta: Aigner Ferencz.

(Vége.)

E sajátos levél alá odabiggyesztet-
tem nevemet s a szárnyas postán utnak in-
ditottam imádottamhoz.

Oh, bár ne tettem volna!

Megvolt írva a sors könyvében, hogy
e különös szerelmi viszony mindjárt kezde-
tén drámai fejlemény által megszakittassék.

Sajnálom, de megtörtént.

A fehér galamb ostobául végezte fel-
adatát. Egy pár buzaszemért elfelejtette
szeretetreméltó urnójét, s a helyett, hogy a
levéllel hozzá repült volna az ablakba, le-
szállt az én Irmám haragos atyjának jobb
karjára, ki történetesen épen az udvaron
egy marok buzaszemmel magához édesgette
a szárnyas állatokat.

Átkozott véletlen!

Amint meglátta leveletem a fehér ga-
lamb nyakán, elszórta a buzát s sietve ha-
talmába kerítette a levelet. Aztán olvasott
és elkezdett szitkozódni, majd lobogtatva
kezében a corpus delictit, berontott a szo-
bába.

Hogy itt mi történt, az titok előttem.
De hogy öt percz múlva nálam minő jele-
net folyt le, azt örök emlékezet okáért ide
iktatom.

TÁRCA.

Kisvárosi fotografiák.

III.

Némulj el most ádáz guny, te maró,
semmit sem kimélő, mindent lesujtó fey-
ver, te, ki előtt nincs hatalom, nincs nagy-
ság, melyet porba tapodni remegnél, halgass
el most lelkemben, s engedj helyet a szelid
merengő visszaemlékezésnek, engedd, hogy
hattyupuha szárnyainak érintésével végig
simogassa szívemet, engedd, hogy regéljen
nekem a mult tüneményes álmairól, engedd,
hogy lerázzam a lelkemet nyugtató béklyó-
kat, hogy feledjem a világot összes nyom-
ruságával, hiúságával és törpeségével, s
engedd, hogy kiszállva e sötét börtönhöz
hasonló vén város nyűgő, forrongó, és

nekem mégis oly végtelenül sivár pusztasá-
gából, elröpüljek képzeletben messze, messze,
ama szeretett táj virányaira, a hol a szellő
is édesebb illatot hajt felém, ahol a himes
pillangó aranyostarka szárnya sokkal fé-
nyesebben ragyog, ahol hab, csillám, levegő,
lomb, minden, minden bájolóbb, oda, ahol
fű, fa, levél, virág, mind olyan jó ismerő-
söm, barátom, oh sokkal jobb, mint a hi-
deg, szeretetlen emberek. —

Mintha most is látnám a nagy fehér
alházat, ragyogó ablaksorával, melynek üveg
lemezével úgy szerettek kacérkodni a
hunyo nap sugarai, bujoskát játszva az
uteza tulsó felén susogó hársombok fehér-
virágos ágai között, mintha most is érez-
ném a lanyha esti szelletet, mely körülösö-
koltá boldogságtól kigyult arczomat a kis
kert kábitó illatot terjesztő, égő tűzsin vi-
rágu rózsafái alatt, mintha most is halla-

nám az Avas sötét levelű akácberkeiből
aláhangozó bubánatos magyar dalokat, elve-
gyűlve a mindszei harang csilingelésé-
vel s a papmalma kerekének egyhangú,
dajkamesékhez hasonló, boldog gyermek-
álmokról, anyacsókról regélő zakatolásával,
s a városból enyészetesen fölhangzó kocsi-
robajjal. Mintha még most is ott sétálnék
vele a Szinyvaparti fűzek árnyékában, s
rám mosolyogna mélafényű kék szemével.
Ugy látom magam előtt azt az egész ked-
ves kis fészket. Végig megyek gondolatban
a hosszú színházutezán le-le egész a klastro-
mig, látom a színház előtt sürgőtorgó nép-
tömeget, a ezukrászdában ácsorgó teli- és
félvér dandyket, a piacon sulymot és pat-
togtatott kukoriczát áruló modern Madame
Angót-kat, bemegyek a P—y kisasszonyok
trafikjába — mely valóságos kis kaszinó —
azokhoz a barátságos kisasszonyokhoz, akik

Legelőszőr is ajtóstul rohant be hozzám a haragos férfi.

Másodszor szemeim előtt magasra emelte a levelet s egy nagyot ordított.

Erre szűnet, nyomasztó csend következett. —

— Mi ez? — kérdé azután.

— Az egy levél! —

— De ezt ön írta!

— Voltam ily kegyes! — felelém zavartalanul.

— Hohó! ifju barátom, maga igen merész.

— Csakugyan? No ezt örvendetes tudomásul veszem. Még ugy sem tartott senki annak.

— Ön csábító. Leányomat akarta elcsábítani.

— Meglehet.

— Mit?! Ön beismeri?

— Az az én csak azt ismétlem, amit ön mondott.

— Uram! velem nem lehet tréfiát üzni.

— Tudom.

— Tehát most mit szándékozik tenni?

— Nem régen ebédeltem s jól fog esni, ha egy pipa dohányt kiszivok. Később majd sétára indulok.

— Megtiltom! Önnek ma nem szabad pipázni. Önnek ma nem szabad sétálni büntetésből! — szolt kísértő szellemem.

Elnevettem magamat.

— Nem szabad? De már akkor igazán pipára gyujtok. — felelém s kezembe fogtam öblös tajtékpipámat.

Szegény pipa! ez idézte elő gyászos sorsodat.

A dühös férfi elkapta kezemből és kivetette az ablakon az udvar kövezetére, ahol diribdarabokra tört.

Fölláztam ennyi erőszakra.

— Ne lármázzon! Ön vétkes. Vétett ellenem, és én joggal büntetem, — felelé a zord férfi, s mielőtt megakadályozhattam

volna, hirtelen magamra hagyva, rám zárta a szoba ajtaját.

— De már ez igazán nem tréfa, — gondolám s elkezdtem lármázni, dörömbölni az ajtón.

Nem használt semmit, s én kifáradtan lemondtam a szabadulás reményéről.

Fogva voltam. Szobám emeleten volt s így börtönömből nem menekülhettem.

— Te Jancsi! őrt állasz itt az ajtónál, amíg visszajövök! — hallottam a gorombaság non plus ultrája képviselőjének parancsát.

— Értem alásan!

A szolgálélek, de hamar megértette — gondolám.

Néhány percze a helyzet nevetséges volta fellázított minden családtagja ellen. Azonban nemsokára egykedvűen vártam e komédia hátralévő részének bekövetkeztét.

Amint az ablaknál tűnődtem, észrevettem, hogy a szomszéd udvaron az én „leendő apósom“ befogatott egy kocsiba s nemsokára karján kihozva könnyező leányát, felülteté maga mellé a kocsiba s a jövő perczen vágatva elrobog velük a fogat.

Egy bucsutekintetet, egy fájdalmas mosolyt nyertem Irmától s többé nem láttam az életben soha.

Hogy Irmát atyja hová rejtette el a csábítástól, elől, nem tudtam felfedezni, különben nem is igen fáradoztam e végett. Ha elvitték, legjobb lesz őt is elfeledni — békültem ki a valósággal, és harmadnapra már egy kökényszemű angyal hálójában vergődtem, ki az első „vetésre“ magáévá tett.

Hiába, szép halásznő volt az istenadta!

* * *

Ime példákkal bizonyítottam be önök előtt azon állításomat, hogy a női kísértések áldozata voltam mindig.

Nem tesz semmit! Én e martyrságot szívesen elviselem ezután is.

Mikor valakit a nők üldöznek, az legjobban teszi, ha visszafordul és karjaikba veti magát.

Igy tettem mindig és hasznát is vettem. Aki nem hiszi, megpróbálhatja.

Egyszer — nagyon rég volt, alig emlékezem már rá — komolyan feltettem magamban, hogy kiválasztott szépemet meghódítom minden áron.

Eljárásom módozatait nem adom elő, csak annyit jelzek, hogy csufosan csalódtam.

Ilyen kudarcot még nem vallott ember vállalatával a földön, mint én.

No, hiszen föl is fogadtam, hogy a „kezdemenyezés“-re többé nem adom fejemet. Ha tetszik, szeressenek a nők, csábitsanak el, én örvendeni fogok, de tőlem ne várjanak semmi egyebet! Engemet az első „hódítási manőver“ kudarcza idejekorán észreterített.

Persze, erre meg azt válaszolják az én bájos olvasónöim, hogy nem értek a dolghoz!

Meglehet! De én őszintén mondom: nem is akarom érteni. A ki engemet szeret, azt én is szeretem, s aki számba se vesz, azzal nem sokat törődöm.

Szeretek anélkül, hogy szenvednék a csalódások miatt. És ez jól van így.

Legjobb is, ha az ember minden nőt egyformán szeret, s csak azt imádja kissé forróbban, ki őt megkülönbözteti — rövid időre bár — a többi férfiatól.

Az „Ideális percek“-ből.

Hamlet, Faust, Valjean, Manfréd és a többi
Nem bírják márma lelkemet lekötni.
Mély bánat, borús eszme, ködös álom
Most nem az én világom.
Mélységbe lelkem most nem tud merülni,
Csupán repülni!

Mint a madár, ha meglegyinti szárnya
Rüptében a víz felszínét, cikázva
Merül a kék, napfényes levegőbe,
Dalát küldvén előre;
Úgy játszom én a búval most; reményem
Fünt jár az égen.

mindig kiválogatták számomra a legszárzabb szivarokat, akik ugy lelkesültek verseimen, s ekzekváltak az arczképemért. Látom azt az emberséges, világbaa jártas Hugli-utódot, aki „sötét fürteimet“ minden nap kellő eleganciával fodorita szalonképessé, látom a barátságosan köszöngető embereket, a színházat, ahol annyi feledhetlen estét tölték, ott abban a proscenium páholyban, s ahol jobban mulattatott az ötször hallott, ekkor nagyon divatos „Fatinicza“, mint akár „Pál és Virginia“ szörnyűmódon fülbemászó dalquodlibetje (S melyet én — sub rosa legyen mondva — nem is hallottam még) ahol én olyan általános kedvenc voltam akkor, — — als ich noch Prinz von Arkadien war, azaz szabadon fordítva, mikor még nem jött az a malheureus ideám megrajzolni a „kisvárosi fotográfiákat“.

— — — — —
És mégis érzem, hogy oda vágyom, lelkem fáj, nagyon, nagyon fáj, érzem mint lüktetnek a tátongó sebek, érzem a mindig gyötrelmesebbé váló nyilalást, a por, a hőség, a zaj ónsulllyal nehezedik mellemre s a vágy vércsekarmokkal szaggatja szívemet, vissza, vissza vágyom, arra a mosolygó, halmos, erdős vidékre, abba az ezer virágot termő kicsi kertbe ott a hegyoldalon, vágyom hallani újra a zakatoló malomkereket, a harangok estimára intó bánatos szavát, ohajtom összebarangolni a girbegurba kövezetű utcákat, melyek kedvesebbek előttem Párizs asphalt-burkolatu, ragyogó boulevardjainál, vágyom oda, oda, ahol ugy szerettem, ahol annyi meleg szeretet, nyájasság vett körül, s ahol most mindenki kezében tartja az éles követ, hogy megvérezze vele homlokom — —

Heine azt mondja egy helyen, hogy az emberek gyomor-, fej- vagy fogfájást szenvednek, ha a szívük fáj; nekem is ilyen fogfájásom van most, s erre legjobb orvosság lesz egy kis ólomtömés, s egy adag olyan fogpor, melyet — az emberiség áldására-e vagy átkára, nem tudom kellő biztonsággal megállapítani — Schwartz talált föl.

Ah! de most veszem észre, mily elegikus hangulatba jöttem, most érzem, mennyire őszintén beszéltem, ez pedig nem való, mert őszinteségünket nem érdemli a világ, az a világ, mely csak hidegen fordul el a bánatos arczoktól; föl tehát ismét az álarczal, a esörgő sapkával, takarja el az a sűrűn omló könnyeket, tomboljunk, kacagjunk, gúnyolódjunk ismét addig, mig a szív el nem vérzik, a lélek le nem roskad a kereszt sulya alatt, mig el nem jó az a

Sejtelmes vágyak ébrednek szívemben.
Siratni a világot semmi kedvem.
Mért járjak én alatt a mély homályban?
Mért vonjam össze szárnyam? . . .
Ragyog a nap; erdő mező — fölfeled.
Óh, szép az élet.

Reviczky Gyula.

Az ambicióról.

Mint a szerelmes egy tekintésből, egy valamiből, amit nem lehet megmagyarázni megbizonyosodik, hogy szerelmét viszonzák, úgy érzi a genie is homlokán a műzsa csókját, mely eltörölhetlen jelt hagyott lelkében s lázas gyönyörrel, remegő sejtellemmel hatja át vérét. Erőt ad nekia küzdelemre, vigasztalja szenvedélyeinek fájdalmas harcában s örökös napfényről, hervadhatlan ifjuságról susog regéket az ő borongó lelkének. Érzi, hogy idvezülni fog; az a csók érzelmeinek, álmainak szárnyakat ad, melyeken elérheti a halhatatlanság bűvös szigetét. A dicsőség eme sejtelmes vágya, amaz éleslátás, mely a mások által el nem érhető célt messziről meglátja és sohase téveszti szem elől; az a türelmes, csaknem vértanui erőlelkűség, mindenről lemondani, bármit elszenvedni a dicsőségért; a lélek ama hősiessége, melyet Longfellow Excelsiorja oly szépen allegorizál; az a fáradhatlan törekvés a tökély, a világosság felé: ez az ambíció. Az irigység és léhaság szárnyait nem nyirbálhatja meg; a szenvedések s gátló életkörülmények nem csüggesztik el; nélkülözések és csalódások nem oltják ki lelkéből az ihlet lángját; a kufárlekek gúnnya és gyűlölsége meg nem rendíti bizalmát a jövőben s bár összerokad a célnál, végső sohaja lesz: fölfelé! s akkor is kezében lesz rongyos lobogója „Excelsior!” jelszavával. — Az ambíció felfogja a szellem becsét egész valóságában s megszenteli a lelket, mint egy isteni kinyilatkoztatás. Ez az a szentlélek, mely

a szellem apostolai közé leszáll, s oly nyelvre tanítja meg őket, mely ugyan előbb is élt lelkükben, de öntudatlanul. — A régi profétáknak, vateseknek nevezték költőiket. Ösztönszerűleg hitták így az ambiciót; mert hisz ez a mély lelki önérzet volt bennük a profétai, a vatesi vonás. Jézusban, aki a világ világosságának mondta magát, tetőpontját érte el az ambíció s ő érdemi meg legjobban a proféta s a vates nevet.

Vajjon lehet-e megírni az ambíció theoriáját? — Megpróbáljuk; sietünk azonban megjegyezni, hogy mi (az általunk vett értelemben) nem tartjuk ambíciónak, valakinek a törekvését rang, hivatal, pénz után; a diplomata sem ambiciozus, a tábornok sem, aki csatát nyer; mert az ambíció a lélekben lakik s kizárólag a költők, művészek, bölcselők, egyszóval a proféták betegsége, szent örülése.

Minden ambíció dicsvágy; de nem minden dicsvágy ambíció, hanem egyedül az, mely az akaraton kívül van, s öntudatlan szellemi működés, mintegy inspiráció. Legeklatansabb jele ez a szellem nagy fokának, mint az illat a virágok közellétének.

Ambiciozus csak az lehet, aki érzi, hogy több szelleme van, mint más embereknek; az ambíció tehát a szellem önérzetének is mondható. — Tisztán szellemi működés, ami már abból is meglátszik, hogy nem törekszik anyagi jólétre, nem vadász népszerűséget, ügyetlen a praktikus életben s a genie szenvedéseinek egyik forrása. A legambiciozusabb emberek voltak mindenha a legszegényebbek. — Az ambíció szövi azt a sugárkoszorút, mellyel a szenteket és apostolokat szokás rajzolni. — A szellem ihletének nagyravágyása. Ez okozza Hamlet rossz álmait, melyekről ő maga mondja: „Egy csigahéjban ellaknám s végetlen birodalom királyának vélném magamat, csak ne volnának rossz álmaim”. — Szépen van ez mondva. Ellaknék egy csigahéjban, mert

világi örömeiben s anyagi dolgokban nem keres boldogságot; végetlen birodalom királyának vélné magát, mert gazdag és mély szemlélődései fényes világot mutatnak lelkének, melyhez képest hitvány a föld minden drágasága; de a mit ez örület kéjes perceiben lát, nem érhető el. A szemlélet és az akarat világának emez aránytalanságából erednek azok a melancholikus kétségek, ama viharok, melyeket a szellemi fölény öntudata, az ambíció kelt a lélekben. — Minden Hamletnek börtön a világ; nem elég tág, hogy benne mozoghasson; nem elég világos, hogy megláthassa arcának glóriáját; nem elég szabad, hogy közölhesse vele gondolatjait. — S ha elért minden elérhető, akkor érzi csak igazán, mily kevés az, amit bír, s hogy ami után ő vágyódik, az elérhetetlen. Ugy van az étellel mint Lenau Faustja, aki, midőn ministrált, haragudott, mért nem ő az Isten. Csak aki mindent bír, tudja, mily keveset bírhat az ember, és:

So sind am här'tsten wir gequält:
Im Reichthum fühlend, was uns fehlt.

(Goethe. Faust II. r.)

Ambiciozus csak az lehet, aki lélekben gazdag s jelét adja gazdagságának. Eme gazdagságnak érzete a legtisztább kéj; egy király egész élete nem ér annyit, mint a genienek egy ihlett órája. Csak a szellem királyai ismerik ezen boldogságot. Egy katoná vagy államférfi époly kevéssé lehet valódi ambiciozus, mint ahogy nem lehet genie. — Jézus, Michael Angelo, Shakespeare, Beethoven, Schoppenhauer körülbelül a genie valamennyi kasztját képviselik. Az ambíció azonban mindig egy és ugyanaz: az önbizalom emelkedett hangulata, az én megismert nagyságának örületes ihletése s a dicsőség örökkévalóságának ünnepélyes ígérete.

Lelki szűkség, megkönnyebbülni a nagyság terhétől szülője s a dicsvágy neve-

könyörtelen, hatalmas, semmi földi nagyságot nem tisztelő csontember, s oda nem írja a ránkszabott kinterhes munka bevégeztével kiegyenlített számla alá, hogy: „Saldirt.”

Bolygó hollandi.

Modern idyll.

Sétálgatánk magunkba' hárman:
Én, szép Irénke és mamája.
A hold sütött, s magát az ember
Ilyenkor szörnyű jól találja.
Az utcalámpák mint az álmos,
Hosszat s nagyokat pislogattak,
S mi hármascskán szépen, karöltve
Sétálgatánk — mondom — alattok.
A szellő gyöngéden sivitott
Éles körmétől a hidegnek.
Nem csoda hát, ha ily esetben
A kacócskák is dideregtek!
Szegény Irénke! úgy didergett;
Bár keztyűben volt a kacója . . .

Bedugta hát zsebembe titkon,
Hogy a hidegtől jól megója!
Bedugta, mondom; no s mivelhogy
Saját zsebembe' csak jogom van:
Én is bedugtam a kezem' (hisz'
Ez is didergett!) oda nyomban.
Fölmelgedtek nemsokára . . .
(Zsebem olyan lett mint a katlan.)
És szép Irénke hinni kezdé,
Hogy az a keztyű alkalmatlan . . .
Lehnta hát és visszadugta
Bársonypuha, meleg kacóját.
Hogy magam is ezt eselekedtem:
Ha nem is mondom, eltalálják.
Vigyáztam, hogy piciny kacóját
Kezem valamikép' ne érje . . .
S mint iskolás gyerek a paphoz,
Ugy közeledtem csak feléje . . .
Megerintém előbb kis ujját,
(No persze, ő nem vette észre!)
Szép lassudan aztán a többit,
Majd általtörttem az egésze . . .
Magszorítottam szörnyű hűvvel . . .
Egy szót se szólott; tárto szépen.

Nem kellett hát félnem, hogy így az
Illem szabályát általlépem!
Az akciák eképen állván:
Következett reá a másik.
S merész kacósnak nem sokára
Ő is viszonzá szorításit.
Bravó! kiálték (úgy titokban)
Ha eddig jöttünk, már tovább csak!
És aztán vége-hossza nem lett
Az udvarias szorításnak.
Sajátságos gyönyör kapott meg,
Az örvény szédítően intett;
Láttam: buj van; Uram! kiáltám,
Ne vigy a kísértetbe minket!
Arccom kigyult, erembe' lázas
Elkábító tűzvör keringett.
Hja, kérem, más is így van azzal,
Ha a lány nőki annyit enged!
Én nem tudom, mi lesz velem, ha
Oda nem pillant jó mamája;
Ki nem ragadja kis kacóját
S le nem tépi zsebem' hozzám?!

Dengi János.

lője a halhatatlanságnak. — Nem hijába dalolta Schiller:

Von des Lebens Gütern allen
Ist der Ruhm das höchste doch.

Csak hogy a genie nem ir, hanem él a dicsőségért. Ez az ő utópiája; tehát nem is érel — életében. Az életet különben is csak eszköznek tekint, nem célnak. — Tudja, hogy az ő eszméi csakis lassan tisztulnak az emberiség agyvelejében, s mint a bor, annál becsesebbek, mennél idősbe. Az ambició a halálnál kezdi számítását. A test halálával kezdődik az eszme élete. Minden próféta elmondhatja az emberiségnek: veletek leszek a világ végeig! — Önérzetes és büszke az ambició mindenekelőtt. Nem rettent vissza saját nagyságától. Átalján csak az lehet nagy, aki a mellett hogy bir, akar is nagynak lenni. Ép így kell annak, aki nagy árkot akar átugrani, előbb az ároknak neki szaladnia. Ennél az esetenél elveszti bombaszt-jellegét Goethe mondása: Nur Lumpe sind bescheiden! Akinek a genie önérzete nem tetszik, hasonló azon emberhez, aki sehogy sem akart belenyugodni, hogy a Chimborasso csucsán nem terem kakukfü és ibolya, s hogy onnan nézve az emberek oly nagyon apróknak tetszenek.

Mint hogy minden földi nagyság relatív, első sorban attól függ, micsoda mértékkel mérjük. Az óriásnak a nagy is kicsiny. Természetes tehát, hogy a genie, mint hogy a legmagasabb mértékkel mér, kicsinyli, gúnyolja, ignorálja kortársait s a művészt a közepszerűség láttára megszállja Jézus haragja, midőn ez a kufárokat kiützte a templom csarnokából. Beethovenól egyszer zeneművet kért valaki albumába, s felhozta, hogy már több jeles maestro irt neki. Beethoven válasza volt: „Azt hiszi, hogy én is e kontárok közé tartozom?“ — Elhiszem, hogy előtte azok voltak. — De minden nagy lélek csak a szentélyébe tolakodókat korbácsolja ki; mert minden megismert nagyság nyugodt, kiméletes és gyöngéd. Nem tud kérkedni. Az ambició komoly nyugalmanál, sérthetlenségénél fogva a nagy ember kiméli a kis embert, mint az oroszán az egeret. Az életben is nagylelkűség alatt kiméltő bánásmódot szoktak érteni. — Akik legbüszkébbek szellemükre, az akarat dolgában többnyire szerények, alázatosak, mint Jézus, aki pedig az Istenséggel szimbolizálta szellemét. Minden nagy elme alázatos az akaratban, büszke és korlátlan a szemlélésben. — Az az ember, aki tanítványainak lábait megmosta, aki mindig a néppel érintkezett, aki nem tudta a vámot megfizetni, aki számaron vonult be Jeruzsálembe, s aki nyugodtan tűrte, hogy piszkos zsidók és komisz katonák lepökjék, hirdette: „Én vagyok a világ világossága; aki engem követ, nem jár sötétségben.“ (János VIII. 12.) „Az én időm még nem jött el;

a ti idők pedig mindenkor jelen vagyon.“ (János VII. 6.) Ti innen alulról vagytok, én onnan felülről vagyok. Ti e világból vagytok, én nem vagyok e világból. (Ján. VIII. 23.) Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem senmi. (Ján. VIII. 54.) Dicsőséget az emberektől nem veszek. (János V. 41.)

Minden nagy ember érezte nagyságát s megvult róla győződve, hogy: Exigó monumentum aere perennius! csak hogy ezt különböző módon nyilvánítsa. Jézus, Beethoven, Michael Angelo itt is egész lelki nagyságukban mutatkoztak. Heine egy parasztból nagyurra lett pöffeszkedőhez méltón nevezte egyik rokona legnagyobb érdemének, hogy az ő nevét viseli. Petőfi hencegése, midőn Tompa arczképét, a nélkül hogy erre oka lett volna, egy csunya helyre akasztotta fejjel lefelé, se mutatott ambiciózus emberre. — Az ambició mélysége hasonlít a tengerszem nyugalmához; mennél mélyebb, annál kevésbé háborog. Jézus több gyalázójának azt felelte: Nem tudja, mit beszél. — A tehetség az ambició mélyihletének, melyet a genie bensejében hordoz, csak alakját ismeri.

(Folyt. köv.)

Reviczky Gyula.

K ü l ö n f é l é k.

Vay Sarolta grófnőtől érdekes levelet kaptunk, melyben valami a 4. számban „homo novus“ aláírással megjelent apró jellemzésekre is vonatkozik. „Az „Uj nemzedék“ ecsetvonásaiban — írja a grófnő — Gáspár Imre kollegát ismertem föl; ez az ő szellemdus, merész tolla; igen nagyon kellene csalódnom, ha nem ő az. Ha engem jellemezne — mondá egy szellemdus ismerősöm — azt kellene írni: „Vay Sarolta fesh gyerek; pegazusa szilaj, fétket nem ösmerő paripa; néha álmodozik, elmereng az „Ave Maria“ esengésén, de csakhamar fölrezen, hogy szokott kerékvágásába, t. i. a gúnyolódásba esék vissza.“ Nem árurom el, ki mondá ezt, mert az egy igen jónevű, jeles tollu írónk. Én mosolyogtam, de a rövid jellemzésben kimondhatlan igazság rejlik.“ E sorokra, melyek elég hízolgók a kis karczolat pseudonym írójára, csak annyit, hogy azt nem Gáspár Imre írta. Így hát kedves munkatársunk igen nagyon csalódott.

A Madách-bizottság első ülése ma volt a megyeház kistermében.

Egressy Ákos eddig háromszor játszott a helybeli aréna deszkáin. Első fellépése „Iskariót“-ban nem alkototta mássá az ostoba erőlködés e felfűjt, költőietlen szülöttjét. — A „Makranczos hölgy“ Petrucciójában és „Hamlet“-ben bemutatta nagyobb szabásu tehetségét; meggyőződésünkből tapsolunk hozzá. — Egyelőre boesánatot kérünk tőle és a közönségtől ez ujdonsági, nyúlfarknyi kritikáért: addig is, míg hosszabban foglalozhatunk játékával (mit el nem mulasztunk), he kell érniük ennyivel. Néhány megjegyzést p. hogy Petruccióban feszengett és kellettől jobban morikázta magát, Hamletben olykor hadart sat. most is tehetnénk. Tehetsége igazán kirja a többi közül (Balázs Ilka és Balog György a kivételek) s fejezzük e bókkal a picit bírálatunkat.

Kaptuk a b-gyarmati állami elemi iskola harmadik évfolyamáról szóló értesítvényt. Steiner Gábor, e tanodának ügybuzgó igazgatója állította össze igen szakavatottan. Az elősorolt statistikai adatokból örömmel vettünk tudomást ez igazán életrevaló intézetnek minden hozzáköthető igényt kielégítő voltáról és gyors emelkedéséről. A tanulók száma az I. évfolyamban 140, a II-ikban 152 volt, az idei évfolyamban pedig már 183-ra ment. — Van ez iskolának könyvtára is tanítók és tanulók számára, mely e tanévben szintén jelentékenyen gyarapodott, mihez Berczeller Lipót ur egy 19 frtról szóló takarékpénztári könyvecskével járult, miért neki a tantestület az iskola nevében köszönetét fejezi ki. — Megemlítjük, végre hogy Ebeczky Emil tanfelügyelő elhatározta az V. és VI. osztálynak jövő tanévben leendő felállítását oly tanköteles fiuk számára, akik az elemi iskola IV-ik osztályából nem lépnek át valamely középiskolába.

Az angol kisasszonyok növendékeinek tegnap, július 11-én megtartott vizsgálatáról sok jót mondhatunk. A szörnyü thréma se fogott ki a reményteljes kislányokon és ugyancsak megörvendeztették a jelenlövő mamákat és papákat feleleteikkel. A tanítónők közt ki kell emelnünk Sántha Antónia fejedelemasszonyt és Sully Gizella kisasszonyt, ki nemcsak ismeretei, de kedves, megnyerő modora által is tud hatni tanítványai fogékony szívcskéire. Legjobban ment a tárgyak közt a magyar irodalom-történet, melyet hallatlan terjedelemben tanultak. Így pl. még azt is elmondták, hogy Pázmány hogyan öltözködött, hogy spanyol szakálla volt, milyen metszesü volt a szája sat., hogy ezt meg amaszt az írók ki temetteté el s több eflét. Igazán meglepő részletesség! A sikerült próbatét után dicséret illeti a derék intézetet. Sajnálva értesültünk, hogy Sully Gizella kisasszony bucsut vett a zárdától, ami — úgy hisszük — nem kis veszteség lesz.

A stratfordi Shakspere-Memorialra a Kisfaludi-társaság és népszínház ivén nálunk is sokan adakoztak.

A népszínház bíráló bizottsága új népszínművet fogadott el előadásra. Címe: „A fülemüle fittye.“ Irta Nyirő Sándor kir. alügyész.

Ihnátko György losonci tanárt, ki cigánynyelvtant irt, József főherczeg kedélyes levélben szólította fel „egy kis cigány beszélgetésre“, majd ha Jolsvára, Coburg herczeg birtokaira lerándul.

Szerkesztői tizenetek.

Rudnyánszky Gy. és Reviczky Gy. Gáspár Imre üzeni, vették-e levelét s küldeményét, továbbá kéri mostani címöket.

Fortunio. Az utolsó terminus hétfő. Különbö a küldemény mindig jókor érkezik.

Dengi János. A lapot Debrecenbe küldték. Aigner Ferencz. A lapokat rendesen küldjük; hogy Ön mindemellett sem kapja, annak nem mi vagyunk okai. Mint lapunk legutóbbi számaiból láthatja, azt a viszonyt felbontani épen nem ohajtjuk. Üdvözet!

Dr. Luby Gyula. Köszönet a szives buzgalomért. Magánlevélben többet.

Ineznek is magánlevél megy.

Egy kiyáncsi. Elégtételnek elég nekünk az a nyilatkozat, melyet Böhm Adolf úr, ki ama szépirodalmi lapba a „Giardinetto“-t írja, tett közzé. Tehát még a „Giardinetto“ írója is röstelli azt az életelen életet, mely lapunk ellen intéztetett. — Valjon mit tart helyesírási hibának? Talán azt, hogy nem írjuk melylyel, hanem mellyel?! Korlátoltság kell hozzá, ezen is megbotránkozni. Érdeklődésért köszönet!